

ÚJ KUTATÁSI EREDMÉNYEK ÉS AZOK GYORS IPARI FELHASZNÁLÁSÁNAK LEHETŐSÉGEI A HÚSIPARBAN

Berszán Gábor

AZ OHKI FELADATA, MŰKÖDÉSE

Az Országos Húsipari Kutató Intézet /OHKI/ 1959-ben alakult, 1964 óta tröszti vállalatként működik. Alapítása óta tevékenysége fokozatosan bővült és jelenleg az alkalmazott kutatásokon kívül fejlesztéssel, gépészeti és technológiai kísérleti üzemi termelés jellegű tevékenységgel, beruházások műszaki előkészítésével /technológiai tervezés/ és oktatással egyaránt foglalkozik.

Az intézet az Állatforgalmi és Húsipari Tröszt /ÁHT/ irányítása alatt működik. Tröszti és esetenként iparágon kívüli vállalat megbízása alapján, középtávú és éves terv szerint dolgozik.

Az intézet éves árbevétele mintegy 50 millió Ft, amelynek megoszlása az elmúlt 3 év átlagában:

Kutatás:	40%
Megbízás, kutatási eredmény bevezetése, minősítés, szakértés:	35%
Technológiai tervezés:	10%
Kísérleti hústermékek értékesítése:	15%
	100%

A kutatás és a vele összefüggő megbízás pénzügyi forrása túlnyomórészt MFA, a tervezés pedig F-alap. Az intézet igénybe vesz külső fejlesztési forrásokat is /OMFB, külső vállalattól átadott MFA/. A *kutatási munkákat* az ÁHT központilag MFA-ból, a megbízásokat a megbízó vállalat /ami esetenként az ÁHT is lehet/ finanszírozza. A szorosabb értelemben vett kutatások aránya még a 40 %-nál is kisebb, mivel a kutatás keretében többnyire fejlesztő jellegű, gyakorlati célú feladatok megoldásán munkálkodik az intézet.

Az alapanyagkutatáshoz kapcsolódóan vizsgáljuk a vágás előtti körülmények és a húsminőség összefüggését. A stresszérzékeny sertések élő állapotú kiválogatására próbálunk ki módszereket. A vizenyős húsú sertések vágás utáni felismerésére üzemi viszonyok között vizsgáljuk a saját fejlesztésű pH-mérésen alapuló, az adatfeldolgozó rendszervbe is beépíthető eljárást.

A mikrobiológiai kutatások keretében vizsgáljuk, hogy a hús és húskészítmények csomagolása milyen hatással van a mikroflórára; a tárolás során milyen változások mennek végbe a csomagolt húskészítményekben. Milyen a csomagolás hatása az eltarthatósági időre. A gyors érlelésű, starterkulturával készült felszáráz és szárazkolbászokat hosszabb ideig megóvhatjuk a romlástól és itthon még nem gyártott termékeket /nyers kenőkolbászt/ is készíthetünk a starterkulturák segítségével.

A húspari termékek minőségfejlesztése keretében foglalkozunk az élvezeti érték szabályozásával, új érzékszervi bírálati rendszer kidolgozásával.

Vizsgáljuk az eltarthatóság-növelés feltételeit. Nem azért említtem a nitrit-nitrát kérdést negyedik példaként a kutatások sorában, mintha a kérdés jelentősége bármit is csökkent volna. A két évvel ezelőtti, szinte hisztériás jelenség mindenestre mérséklődött és ma ott tart a húspari szakmai megítélés, hogy a nitrit elhagyása nagyobb veszéllyel járna, mint korlátozott mennyiségű alkalmazása. A korlátozást viszont egyre szigorúbb rendelkezések határozzák meg. A veszély megítélése érdekében ismerünk kell a nitrit és a húsban mindig jelen levő aminok reakciójaként keletkező nitrozaminok hatását. Egyrészt meg kell állapítanunk készítményeink nitrozamintartalmát, másrészt minél alaposabban fel kell deríteni a pácolóanyagok, pácolási, gyártási, étkezési körülmények és a nitrozamin veszély közötti kapcsolatot. Intézetünk megteremtette a nitrozamin-vizsgálat feltételeit, elkezdte a vizsgálatokat. A vizsgált termékek nagyrésze kevés nitrozamint tartalmaz, az előforduló kiugrások azonban arra mutatnak, hogy a termékeket át kell vizsgálni.

1981. évi kutatási tervünk főtémára és altémára oszlik, az altémák között vannak a kutatással összefüggő megbízások is. A munka team-rendszerben folyik, a főtémák team-vezetői egyben osztályvezetők, ezzel a team és az osztályszervezési közötti ellentétek részben oldhatók. Kutatási téma keretében dolgoztuk ki a tömlő nélküli /ún. patronos/ termékek gyártásának technológiáját és főbb berendezéseit az üzemi alkalmazást *megbízások munkáinak* keretében folytatjuk szolnoki vállalatunknál.

A megbízások munkáinak nagyobbik hányada tehát a kutatási eredmények üzemi alkalmazását tartalmazza. Nagyobb méretű megbízások munkáinak voltak a vágási kutatások eredményeinek alkalmazására a BHV bőrfejtéses technológiájú vágóvonalának lényegében fővállalkozói minőségben történő létesítése, valamint a kapuvári forrázásos technológiájú vágóvonal tervezése, tervezői művezetés.

A vágásfejlesztési munkával kapcsolatos jelentősebb eredmények:

— OHKI 237/b típusú elektronarkotikus kábítóberendezés kifejlesztése, ebből a készülékből intézetünk gépműhelye kapacitáskitöltő munkaként 1980-ban mintegy 70 db-t gyártott;

— OHKI 201. típusú részleges sertésforrázó, szőrtelenítő, perzselő és utótisztító gépsor /1., 2. ábra/. A gépsorhoz kapcsolódó bőrfejtőgépből 26 db üzemel vállalatainknál; ugyancsak a gépsorhoz kapcsolódik a pneumatikus bélszállító berendezés /3., 4. ábra/.

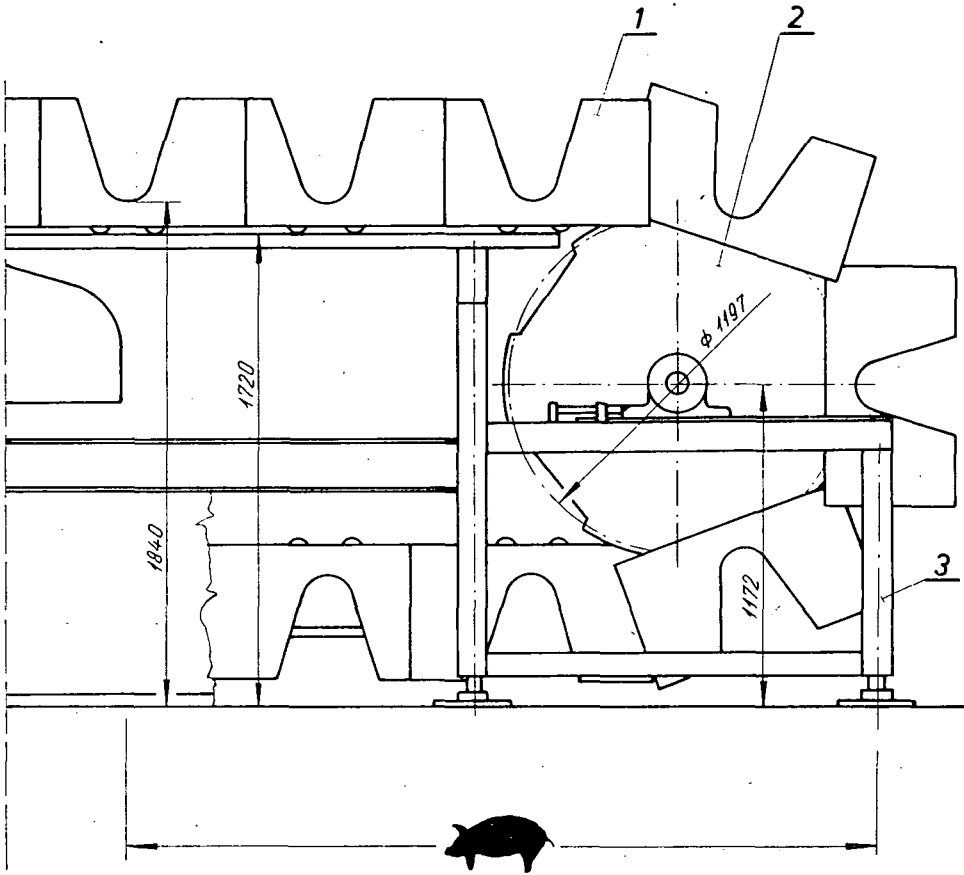
— közreműködünk Gyulán és Miskolcon a bőrfejtéses technológia bevezetésének előkészítésében.

Intézetünk évek óta foglalkozik a hőkezelő berendezések fejlesztésével, ennek eredményeképpen eddig 160 db hőkezelő szekrény került a hazai és 220 db a külföldi üzemekbe.

A BHV-nál telepített és a moszkvai hőkezelő alagút elkészítése után intézetünk jelenleg a Kaposvárra kerülő hőkezelő alagút szerelésének előkészítésén munkálkodik. /5. ábra/.

Természetesen nemcsak gépész-/jellegű megbízások munkáinak vannak, hanem megbízások keretében került /és a marha esetében kerül/ sor a vágóállatok objektív minősítésének bevezetésére vagy a szalonnaelszíneződés vizsgálatára.

Megbízások munkáinak másik nagy hányada húspari adalékanyagok, valamint gépek vizsgálata, minősítése. Intézetünk végzi a húspari gépek technológiai alkalmassági vizsgálatát és folyamatban van a munkavédelmi gépművelés intézeti átvétele. A higiéniai minősítést a MÉM ÉHESZ végzi, ebben a munkában szorosan közremű-

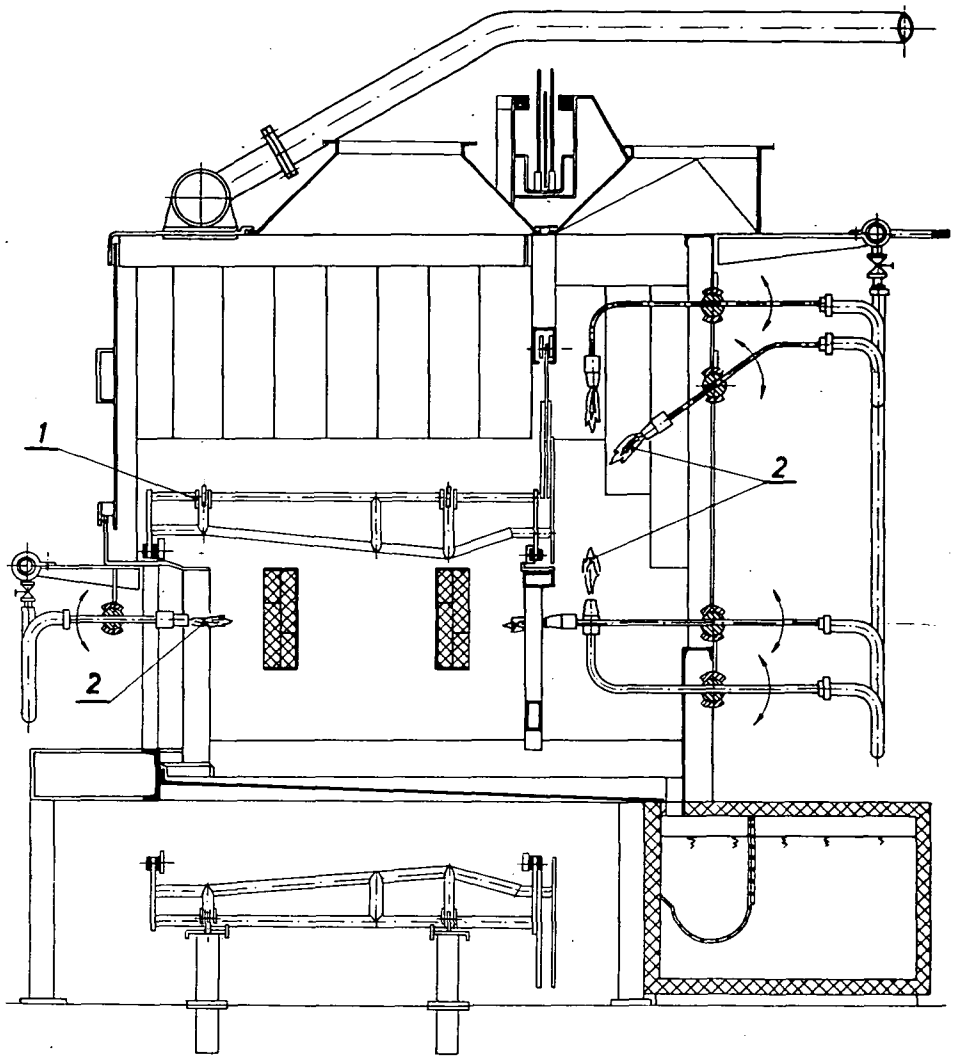
1. ábra. Részleges sertéstisztító gép adagolási szakasza,
1. Kalodás bölcös; 2. lánckerék; 3. állvány

ködünk. Ahogy a gép technológiai megítélésétől nem választható el a munkavédelem, úgy a higiénia sem.

Intézetünk 4 féle /Laska, Protecon, Paoli, Amersford/ típusú csontszeparátort minősített és tett javaslatot a gép megválasztására. Az ín-porcleválasztó szerkezetekből ugyancsak 4 külföldit /Krämer Grebe, Laska, Seydelmann, Rex/ és egy hazait minősítettünk.

Esetenként vállalatunk a kutatással nem közvetlenül összefüggő feladatok megoldásában keresnek meg bennünket, ilyen munka pl. a gyöngyösi hidegfüstölő berendezés felújítása vagy a pápai farmerkolbász érlelőberendezésének tervezése, műszerezése.

Esetenként a megbízók között ÁHT-n kívüli vállalatok, gazdaságok is vannak. A mezőgazdasági üzemek vágóhidjai bőrfejtőgépet kérte intézetünkötől, az igényeket lajosmizsei szövetség bevonásával elégítjük ki. Néhány külső megbízónk: Hernádi TSZ, Karancshús, MAVAD, Tiszaföldvári Lenin TSZ.

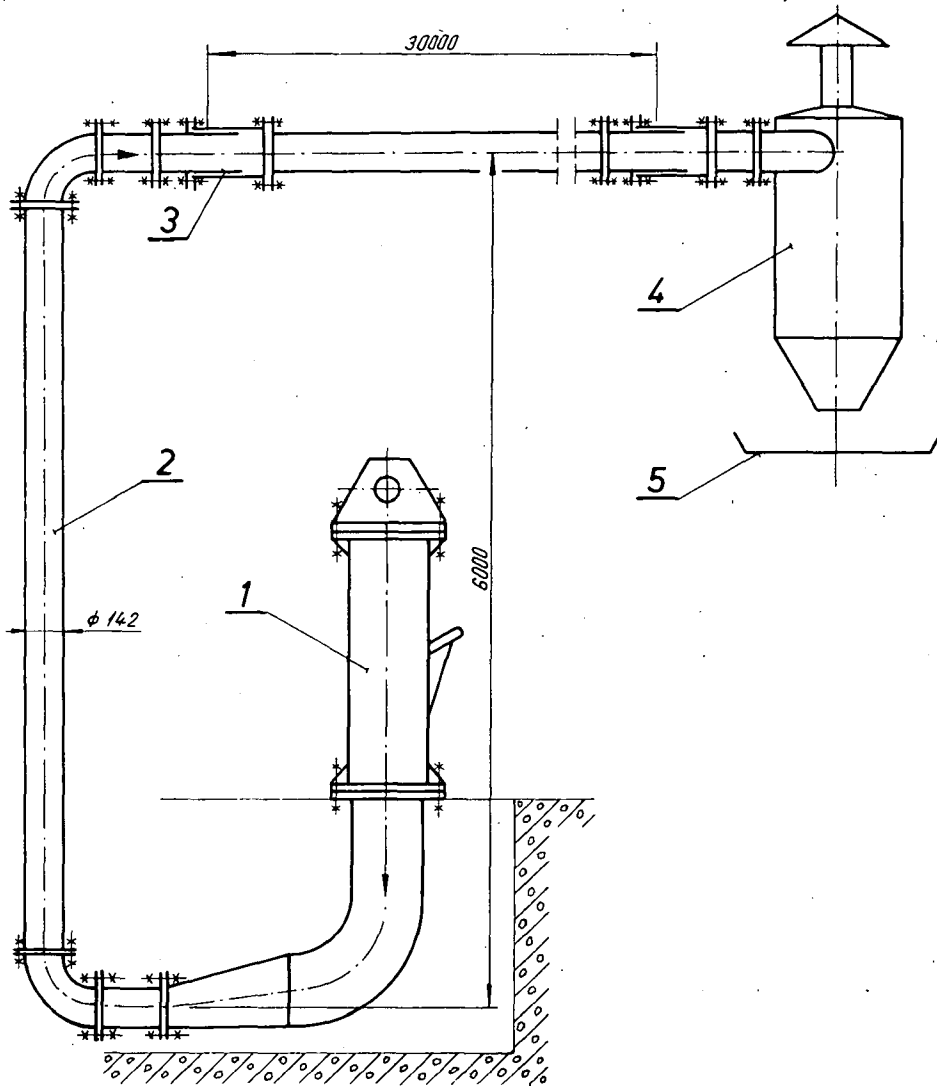
2. ábra. Részleges sertéstisztító gép metszete. 1. bölcső; 2. perzselő fejek

Technológiai Tervezési Osztály 1978. február 15-e óta dolgozik Intézetünkben. Mióta a tröszt létezik, azóta valamilyen szervezeti formában /ÁHT, ÁHSZV/ működött saját tervező egység. A technológiai tervezés intézetbe helyezését indokolta a kutatási eredmények gyors alkalmazásának igénye, valamint a tervezés minőségének javítása. Tervezési osztályunk mindkét követelménynek igyekszik eleget tenni. A megbízó képviselőjét bevonjuk a tervezési munkába, részt veszünk az üzembe helyezésben. Az eredményes üzembe helyezés ösztönzésére üzembe helyezési prémiumot vezetünk be.

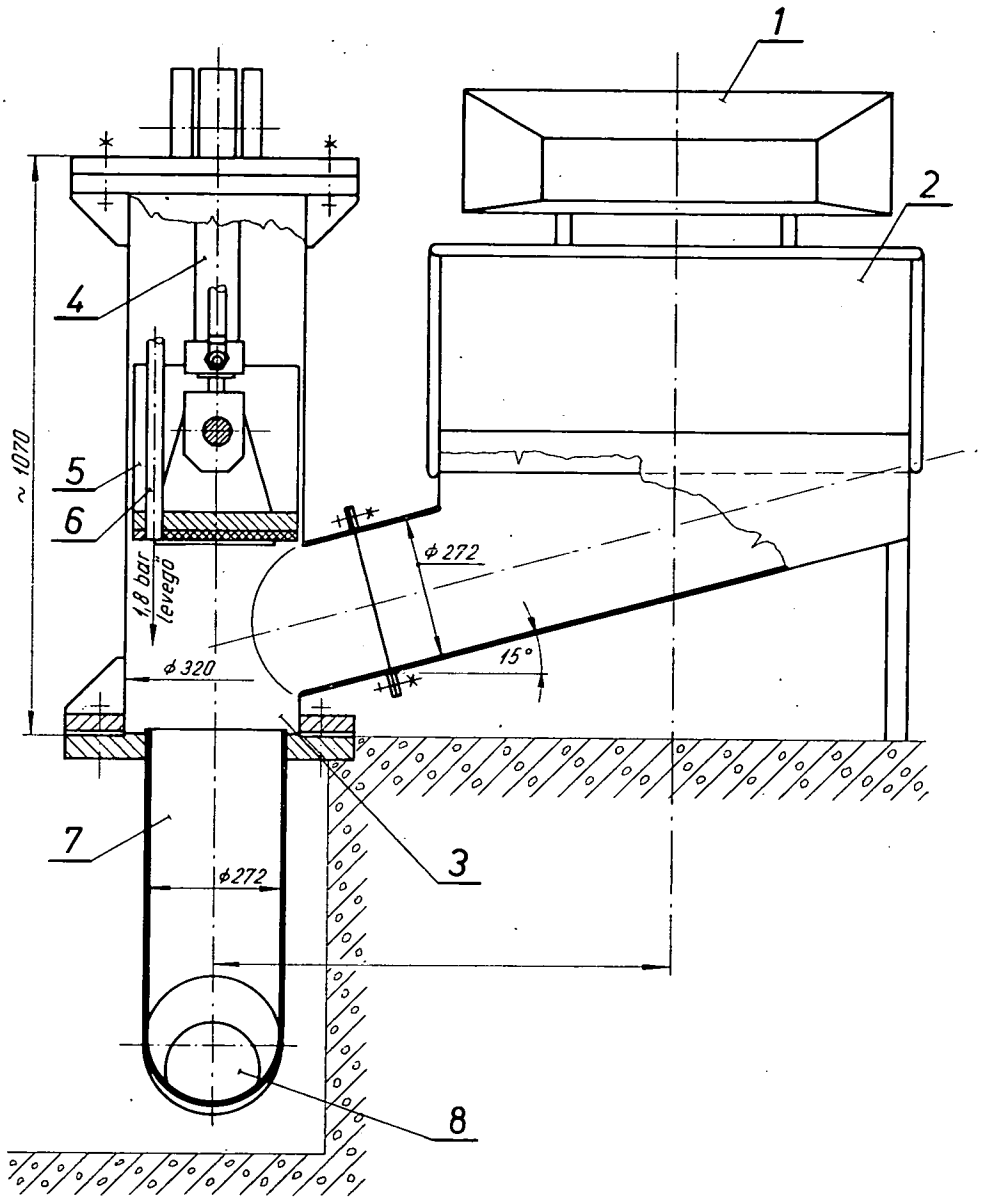
Az AVSZ zsírolvasztó berendezést szovjet gyártmányú gépek felhasználásával továbbfejlesztettük. A szolnoki marhavágó üzembe érkezési vérgyűjtési rendszert

tervezünk [7. ábra]. A teljes vállalati fejlesztés előkészítésére közreműködünk Szegeden, Nyíregyházán és a PENOMAH-nál. Az osztály munkatársai a tervezési munka mellett részt vesznek kutatási témában, az osztály végzi a hazai és a nemzetközi műszaki színvonal összehasonlítását.

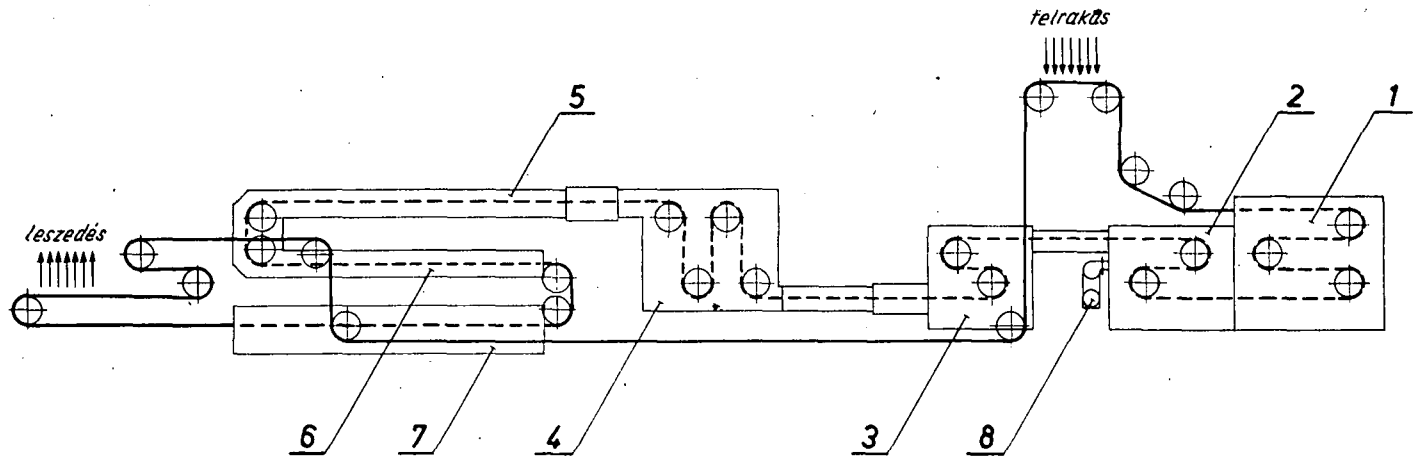
Munkáink megoszlását mutató számsorban a negyedik helyen a húskészítménygyártás szerepel 15%-os aránnyal. Ez azt jelenti, hogy *technológiai kísérleti üzemünk* a kutatási igények kielégítése mellett, a felhasznált alapanyagból a kereskedelmi forgalomban értékesített terméket gyárt. Ezt teszi a *gépműhely* is azzal a különbséggel,

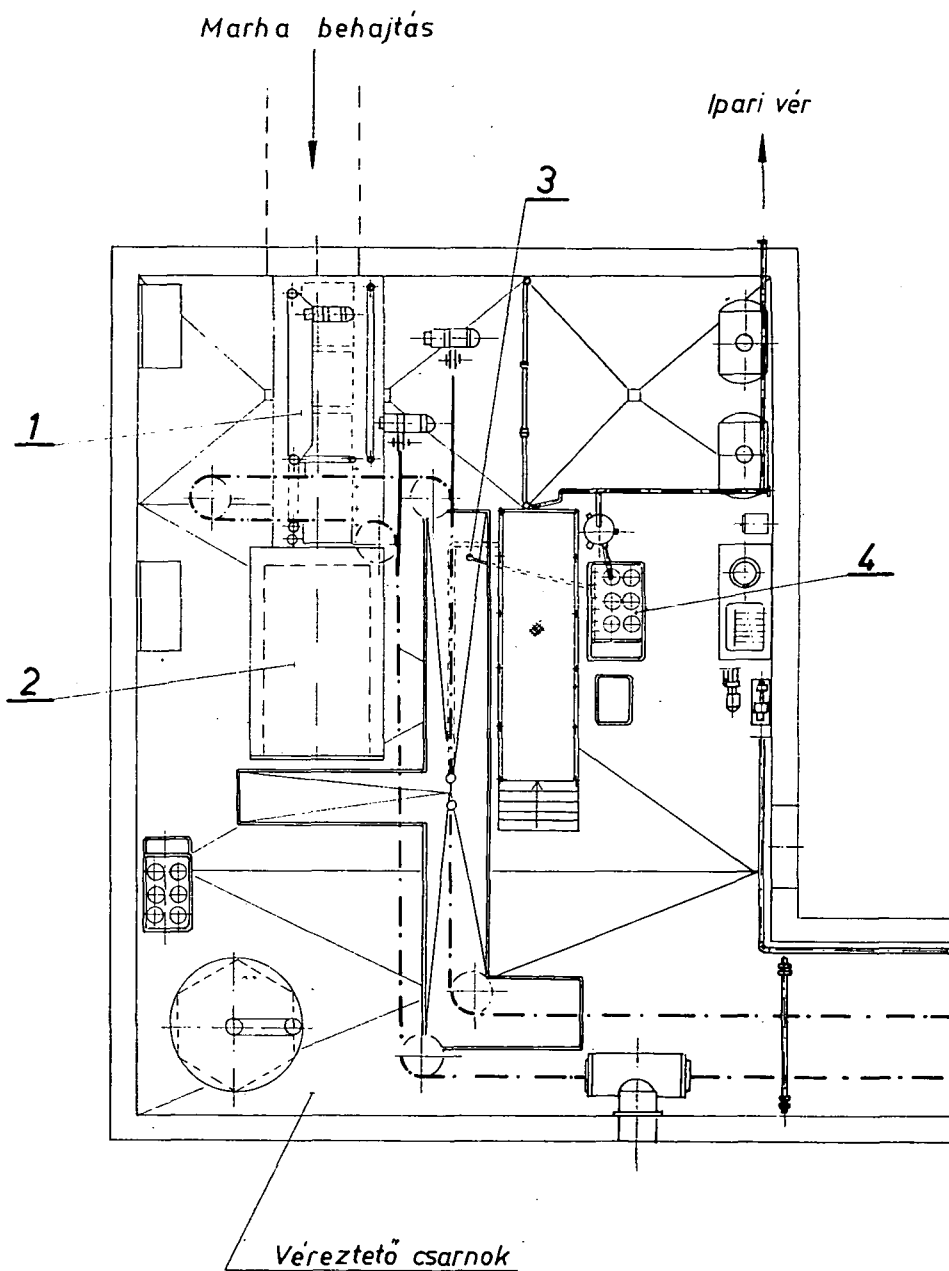
3. ábra. A sertésbél pneumatikus szállítása. 1. indító állomás; 2. csővezeték; 3. kompenzátor; 4. ciklon; 5. a bél fogadása.

4. ábra. Sertésbél indító állomás /kilövő/ 1. bélszállító tálca;
 2. garat; 3. gyújtóhenger; 4. hidraulikus henger; 5. dugattyú;
 6. levegővezeték; 7. gyújtótér; 8. szállítócső.

5. ábra. Hőkezelő alagút; 1. előszárító; 2. szárító-füstölő; 3. utószárító-főző; 4. főző; 5. előhűtő; 6. hűtő; 7. felületszárító; 8. füstgenerátor.

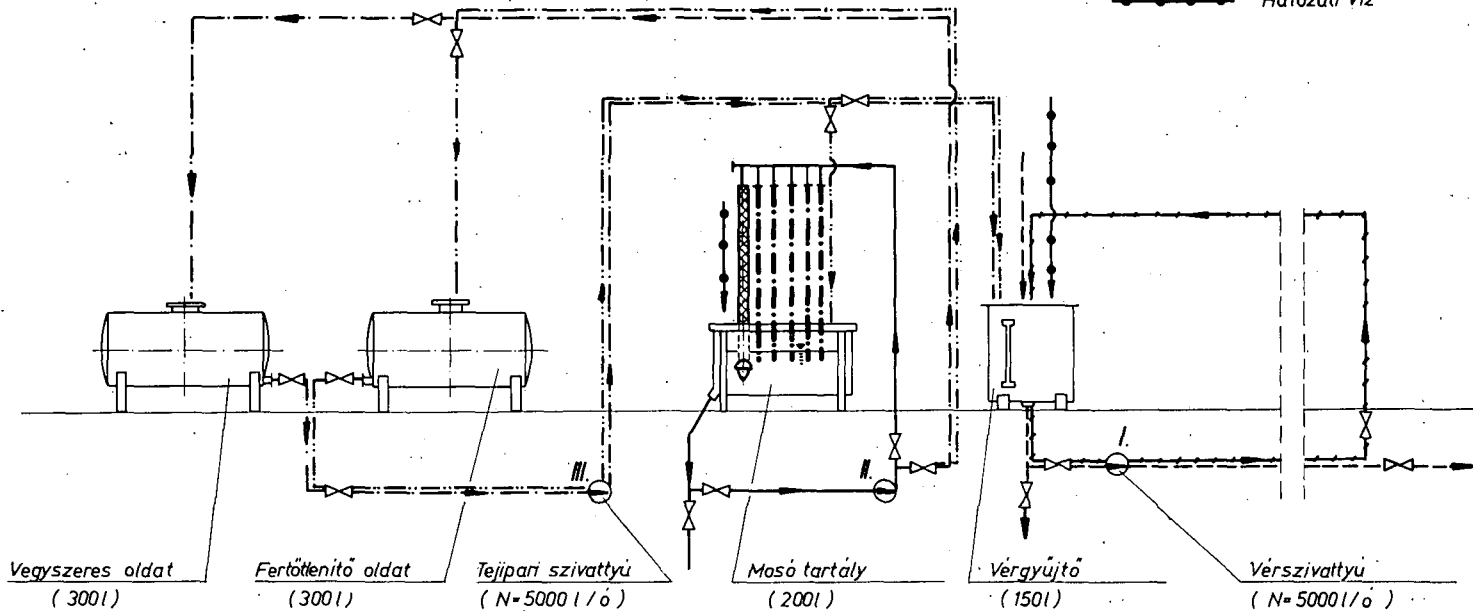
6. ábra. Szolnoki marhavágó üzem vérgyűjtője. 1. hagyományos állatrögztítő; 2. rituális rögztítő; 3. csőkés; 4. kannatároló.

ÉTKEZÉSI VÉR SZÁLLÍTÓ, TÖMLŐS CSÜKÉS ÉS CSŐHÁLÓZAT
MDSŐRENDSZER

JELMAGYARÁZAT

- 1-es mosókör
- 2-es mosókör
- - - - - Étkezési vér
- - - - - Vegyszeres oldat
- - - - - Fertőtlenítő oldat
- Hálózati víz

KAPCSOLÁSI VÁZLAT

7. ábra. Étkezésivér-gyűjtő mosórendszere.

hogy a kutatáshoz vagy a megbízásos munkákhoz kapcsolódó gyártmányait ezeknek a munkáknak a keretében számoljuk el. A kísérleti üzemben szervezzük az új technológiák vagy termékek bemutatóját.

AZ EREDMÉNYEK GYORS ALKALMAZÁSÁNAK FELTÉTELEI

Az eddigiekből kitűnik, hogy az intézet belső feltételei kedvezőek az eredmények gyors alkalmazásba viteléhez. A technológiai és gépműhely, valamint a technológiai tervezési osztály lehetővé teszi, hogy a kutatási munka fejlesztéssel folytatódjék és a végeredmény az üzemben bevezetett új termék, eljárás, technológia vagy gép legyen. Az alkalmazó részéről a vállalati igény és az érdekeltség határozza meg elsősorban az eredmény gyors bevezetését. Az utóbbi években a hazai háttérpar igen nagymértékű elmaradottsága miatt a húsipari vállalatok részéről a legégetőbb igény a gépfejlesztési munkákra, eredményekre volt. Ez is az oka annak, hogy — amit az ábrák is szemléltetnek — az eredményes munkák jelentős része gépészeti jellegű. A beruházási feladatok megoldására — ami a vállalatoknak ugyancsak létérdeke — nagy az igény jó minőségű és gyorsan szolgáltatott tervdokumentációkra.

Más esetekben jelentős meggyőző, bizonyító munkára van szükség az eredmény üzemi alkalmazásakor. Ezekben az esetekben gyorsítaná a folyamatot, ha mind a kutató, mind az alkalmazó személyileg is közvetlenül érdekelt lenne, az elérhető eredménnyel arányos mértékben.

A szellemi munka értékarányos-elismerése nemcsak a kidolgozók és alkalmazók személyes érdekeltsége szempontjából jelentős, hanem a kutatóintézet általános megítélése szempontjából is. A jelenlegi elszámolási, gazdasági szabályozó rendszerben az intézet mérlegében kimutatott eredmény nem tükrözi a munka tényleges eredményét. Kedvezőtlenül érinti az intézetet több, vállalatra szabott szabályozó /pl. a bér-eszköz arányos áégű ség/, lévén az intézet a termelő húsipari vállalatoktól alapvetően eltérő tevékenysnytugazdasági egység. A sor folytatható a kötelezően betöltendő munkakörök aráerálanul nagyobb terheivel.

A kedvező belső feltételek mellett ahhoz, hogy meggyorsuljon az innovációs folyamat, feltétlenül szükséges a kutató-fejlesztő intézményekre vonatkozó szabályozók korszerűsítése.

Befejezésül szükségesnek tartom hangsúlyozni, hogy a kutatási-fejlesztési eredmények gyorsított ipari alkalmazása mellett változatlan feladat az eredmények folyamatos újratermelése. Ezt a feladatot megítélésem szerint jól működő ágazati — legálabbis a húsiparban — kutató-fejlesztő intézet láthatja el.

NEW RESEARCH RESULTS AND THE POSSIBILITIES FOR THEIR RAPID INDUSTRIAL UTILIZATION IN MEAT INDUSTRY

Gábor Berszán

The National Research Institute for Meat Industry was founded in 1959, and has been functioning as a trust company since 1964. The scope of its activities includes: applied research serving direct industrial purposes; commissioned work /including classification, expertise, etc./ promoting introduction of the research results; and technological planning. The practical application of the results is assisted by a technological and experimental-machine plant. It deals with those factors /interest, economic parameters/ which are conditions of improvement in the results.

NEUE FORSCHUNGSERGEBNISSE UND DIE MÖGLICHKEITEN IHRER SCHNELLEN INDUSTRIELLEN NUTZUNG IN DER FLEISCHINDUSTRIE

Gábor Berszán

Das Staatliche Fleischindustrie-Forschungsinstitut wurde 1959 gegründet und wirkt seit 1964 als Trust-Unternehmen. Sein Aufgabenkreis: unmittelbar industriellen Zwecken dienende angewandte Forschungen, der Einführung der Forschungsergebnisse dienende Auftragsarbeiten /innerhalb dieser Qualifizierung, Expertisen/, technologische Planung. Die Übertragung der Ergebnisse in die Praxis wird durch einen technologischen und maschinen-experimentellen Betrieb gefördert. Das Institut beschäftigt sich mit denjenigen Faktoren /Interessiertheit, wirtschaftliche Regulative/, welche Vorbedingungen der Erfolgssteigerung sind.

НОВЕЙШИЕ НАУЧНЫЕ РЕЗУЛЬТАТЫ И ВОЗМОЖНОСТИ ИХ БЫСТРОГО ПРИМЕНЕНИЯ В ПИЩЕВОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ

Габор Берсан

Государственный Научно-Исследовательский Институт Мясной промышленности создан в 1959 году и работает как трестовое предприятие с 1964 года. Сфера его задач: служащие конкретным промышленным целям прикладные исследования; договорные работы, служащие практическому внедрению научных результатов (в том числе оценка, спец. знание), технологическое планирование. Практическому применению научных результатов способствует технологический и машинно-испытательный завод. Он занимается изучением тех факторов (заинтересованность, экономические регуляторы), которые являются условиями роста эффективности.